

การศึกษารายการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบหายใจ
ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

นางสาวมณีรัตน์ ทองดีพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-305-3

ลิขสิทธิ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF NURSING INTERVENTION LISTS OF RESPIRATORY SYSTEM
PATIENTS IN COMMUNITY HOSPITALS,
CHANGWAD SUPHUNBURI**

Miss Maneeratana Thongdeepun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Nursing Science

Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-305-3

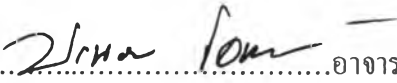
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษารายการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบหายใจ ในโรงพยาบาล
ชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี
โดย นางสาวณิรัตน์ ทองดีพันธ์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพิม สุกสันสนีย์

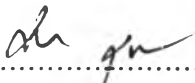
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

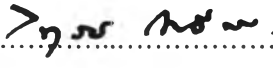

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิม สุกสันสนีย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

มณีนรัตน์ ทองดีพันธ์ : การศึกษารายการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบหายใจในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี (A STUDY OF NURSING INTERVENTION ITEMS OF RESPIRATORY SYSTEM PATIENTS IN COMMUNITY HOSPITALS, CHANGWAD SUPHUNBURI) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประนอม โอทกานนท์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.ประพิม สุกคั่นสนีย์ : 222 หน้า. ISBN 974-333-305-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจรายการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบหายใจในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรีตามแนวคิดของ Nursing Interventions Classification (NIC) และจัดกลุ่มรายการปฏิบัติการพยาบาลตามข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลของสมาคมวินิจฉัยทางการพยาบาลแห่งอเมริกาเหนือ (NANDA) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคระบบหายใจ 45 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสังเกต แบบตรวจสอบเอกสาร และแบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคระบบหายใจในโรงพยาบาลชุมชนจำแนกตามหมวดได้ดังนี้

การพยาบาลโดยตรง : ประกอบด้วยรายการปฏิบัติการพยาบาล 6 หมวด คือ 1) หมวดการดูแลร่างกาย 14 รายการ 2) หมวดการดูแลเพื่อควบคุมระดับสมดุลเลือด 23 รายการ 3) หมวดการดูแลจิตสังคม 6 รายการ 4) หมวดการดูแลเพื่อป้องกันอันตราย 10 รายการ และ 5) หมวดการดูแลเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือครอบครัว 1 รายการ

การพยาบาลโดยอ้อม :ประกอบด้วยหมวดการดูแลเพื่อสนับสนุนการใช้บริการสุขภาพ 13 รายการ

2. รายการการปฏิบัติการพยาบาลจัดกลุ่มตามข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้จำนวนรายการ ดังนี้

2.1 ลักษณะการหายใจเปลี่ยนแปลง	17 รายการ	2.14 ไม่สามารถหายใจได้เอง	24 รายการ
2.2 เสี่ยงต่อการติดเชื้อ	17 รายการ	2.15 ความสามารถในการดูแลตนเองลดลง	14 รายการ
2.3 อุนหุมิร่างกายผิดปกติ	13 รายการ	2.16 อ่อนเพลียหรืออ่อนแรง	7 รายการ
2.4 ร่างกายเสี่ยงต่อการขาดน้ำ	13 รายการ	2.17 การเปลี่ยนแปลงการกำจัดของเสียและออกซิเจนในเนื้อเยื่อ	26 รายการ
2.5 ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย	13 รายการ	2.18 แบบแผนการนอนหลับผิดปกติ	13 รายการ
2.6 การเปลี่ยนแปลงของเยื่อช่องปาก	7 รายการ	2.19 ความเจ็บปวดไม่สุขสบาย	15 รายการ
2.7 เสี่ยงต่อการสำลัก	10 รายการ	2.20 ขาดความรู้เรื่องโรคและวิธีการรักษาพยาบาล	5 รายการ
2.8 ความสมบูรณ์ของผิวหนังเสียไป	10 รายการ	2.21 วิตกกังวล	8 รายการ
2.9 ท้องผูก	12 รายการ	2.22 การสูญเสียอำนาจ	9 รายการ
2.10 ความสามารถในการทำกิจกรรมลดลง	11 รายการ	2.23 ความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร	8 รายการ
2.11 ไม่สามารถจับแสมหะได้อ่างประสิทธิภาพ	14 รายการ	2.24 ความสัมพันธ์ทางเพศเปลี่ยนแปลง	5 รายการ
2.12 ลักษณะการหายใจที่ไม่มีประสิทธิภาพ	31 รายการ	2.25 ภาวะขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ	6 รายการ
2.13 การแลกเปลี่ยนก๊าซบกพร่อง	14 รายการ		

ภาควิชา

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

KEY WORD: COMMUNITY HOSPITAL/ NURSING INTERVENTION/ RESPIRATORY DISEASE

MANEERATANA THONGDEEPUN : A STUDY OF NURSING INTERVENTION LISTS OF RESPIRATORY SYSTEM PATIENTS IN COMMUNITY HOSPITALS, CHANGWAD SUPHUNBURI. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. PRANOM OTHAGANONT, Ed.D. THESIS CO-ADVISOR: ASST. PROF. PRAPIM SUPASANSANEE, Ph.D. 222 pp. ISBN 974-333-305-3

The purpose of this research were to survey the nursing intervention lists of respiratory system patients in community hospital in Changwad Suphunburi in accordance with Nursing Interventions Classification (NIC) and the North American Nursing Diagnosis Association (NANDA). The samples were 45 respiratory system patients . Three sets of instruments, observation form, document check list form , questionnaires, were developed by researcher. The obtained data were analyzed through percentage and frequency distribution.

The results of study were as follow:

1. According with NIC, the nursing intervention lists of respiratory system patient in community hospital in Changwad Suphunburi were as follow:

Direct nursing care : there were 6 domains of nursing care as 1) physical : basic domain 14 items 2) physical : complex domain 23 items 3) behavioral domain 6 items 4) safety domain 10 items and 5) family domains 1 item

Indirect nursing care : there were 1 domain identified as health system 13 items

2. According with NANDA, the obtained nursing intervention lists of respiratory system patients can be grouped into 25 groups as follow:

- 2.1 respiratory function, list for altered 17 items 2.14 inability to sustain spontaneous ventilation 24 items
- 2.2 infection, risk for 17 items 2.15 self-care deficit 14 items
- 2.3 body temperature, risk for altered 13 items 2.16 fatigue 7 items
- 2.4 fluid volume deficit 13 items 2.17 tissue perfusion, altered: cardiopulmonary 26 items
- 2.5 nutrition, altered: less than body requirements 13 items 2.18 sleep pattern disturbance 13 items
- 2.6 oral mucous membrane, altered 7 items 2.19 comfort, altered 15 items
- 2.7 risk for aspiration 10 items 2.20 knowledge deficit 5 items
- 2.8 skin integrity, impaired 10 items 2.21 anxiety 8 items
- 2.9 constipation 12 items 2.22 powerlessness 9 items
- 2.10 activity intolerance 11 items 2.23 communication, impaired 8 items
- 2.11 ineffective airway clearance 14 items 2.24 sexuality pattern , altered 5 items
- 2.12 ineffective breathing pattern 31 items 2.25 spiritual distress 6 items
- 2.13 impair gas exchange 14 items

ภาควิชา -
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยโอกาสที่ได้รับจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความช่วยเหลือเอื้ออาทรของอาจารย์ที่ปรึกษา ความกรุณาของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โภธิสาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิม สุภคันสนีย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบแก้ไขเรื่องมือและให้ข้อคิดเห็น ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และเจ้าหน้าที่คึกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลทั้ง 4 แห่ง ที่อนุญาตและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ช่วยวิจัยที่ให้การช่วยเหลือเก็บข้อมูล และผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมให้ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์

ขอบพระคุณทุนสนับสนุนงานวิจัยบางส่วนจากบัณฑิตวิทยาลัย

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ “ครอบครัว” และ “มิตรแท้” ที่สนับสนุนและให้กำลังใจเสมอมา ความดีและคุณประโยชน์จากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอบมอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

มณีรัตน์ ทองดีพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล.....	10
2.2 ผู้ป่วยโรคระบบหายใจและการปฏิบัติการพยาบาล.....	21
2.3 การปฏิบัติการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน	28
2.4 สารสนเทศทางการพยาบาล	35
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
3. วิธีดำเนินการวิจัย	69
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	78
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	118
5.1 สรุปผลการวิจัย	119
5.2 อภิปรายผล	122

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	130
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	131
รายการอ้างอิง	132
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และรายนามผู้ช่วยวิจัย	140
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	143
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย	169
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมพยาบาล จำแนกตามรายการปฏิบัติการ พยาบาลรายข้อ.....	173
ประวัติผู้วิจัย.....	222

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตัวอย่างระบบหมวดหมู่ข้อมูลมาตรฐานทางการแพทย์พยาบาล	53
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตาม โรงพยาบาลและการวินิจฉัยโรค.....	80
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามเพศ อายุ และวันที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล.....	81
ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามข้อรายการ การปฏิบัติการพยาบาลในหมวดการดูแลร่างกาย.....	83
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามข้อรายการ การปฏิบัติการพยาบาลในหมวดการดูแลเพื่อควบคุมระดับความสมดุลในเลือด.....	84
ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามข้อรายการ การปฏิบัติการพยาบาลในหมวดการดูแลทางจิตสังคม.....	86
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามข้อรายการ การปฏิบัติการพยาบาลในหมวดความปลอดภัย.....	87
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามข้อรายการ การปฏิบัติการพยาบาลในหมวดการดูแลเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือครอบครัว.....	88
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ จำแนกตามข้อรายการ การปฏิบัติการพยาบาลในหมวดการดูแลเพื่อสนับสนุนให้เกิด ประสิทธิภาพในระบบการจัดบริการสุขภาพ.....	89
ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจ กลุ่มลักษณะการหายใจเปลี่ยนแปลง.....	90
ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ.....	91
ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มอุณหภูมิร่างกายผิดปกติ.....	92
ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มร่างกายเสี่ยงต่อการขาดน้ำ.....	93
ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มได้รับสารอาหารไม่เพียงพอกับ ความต้องการของร่างกาย	94
ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงของ เยื่อช่องปาก	95
ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มเสี่ยงต่อการสำลัก.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มความสมบูรณ์ของ ผิวหนังเสียไป	97
ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มท้องผูก	98
ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มความสามารถใน การทำกิจกรรมลดลง	99
ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มไม่สามารถจับเสมหะ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	100
ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มลักษณะการหายใจ ไม่มีประสิทธิภาพ	101
ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนก๊าซบกพร่อง.....	103
ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มไม่สามารถหายใจได้เอง.....	104
ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มความสามารถในการดูแล ตนเองลดลง	106
ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มอ่อนเพลียหรืออ่อนแรง.....	107
ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงการกำซาบ ของเลือดและออกซิเจนในเนื้อเยื่อ	108
ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มแบบแผนการนอนหลับผิดปกติ.....	110
ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มมีความเจ็บปวดไม่สุขสบาย.....	111
ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มขาดความรู้เรื่องโรค กระบวนการเกิดโรคและวิธีการรักษาพยาบาล	112
ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มวิตกกังวล	113
ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มการสูญเสียอำนาจ.....	114
ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มมีความบกพร่อง ในการติดต่อสื่อสาร	115
ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มความสัมพันธ์ทางเพศ เปลี่ยนแปลง	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยโรคระบบหายใจกลุ่มภาวะขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ.....	117
ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมพยาบาลตามรายการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามโรค.....	174

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการปฏิบัติการพยาบาล	15
แผนภูมิที่ 2 การจัดบริการทางการพยาบาลงานผู้ป่วยใน	31
แผนภูมิที่ 3 ความสัมพันธ์ของข้อมูล สารสนเทศและความรู้.....	36
แผนภูมิที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย	68